Funktionsnedsättning och tillgänglighet

Alla människor är olika och alla har rätt att vara delaktiga i samhället på lika villkor. En liberal funktionshinderpolitik handlar om att riva hinder, så att alla ska kunna forma sitt eget liv. Utgångspunkten i vår politik är den enskilda människans frihet. Vi ser FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som Sverige ratificerade 2008 som en nödvändig plattform som syftar till att undanröja hinder för personer med funktionsnedsättning att ta del av de mänskliga rättigheterna.

- Inför krav på konsekvensanalyser för ett hållbart samhälle som inkluderar funktionshinderperspektiv vid beslutsprocesser i regionens nämnder och förvaltningar.
- Samordna det medicinska omhändertagande av patienter med funktionsnedsättning.
- Stärkt kompetens för bättre bemötande av, och förståelse för, personer med funktionsnedsättning.
- Ihopkopplade sjukvårds- och färdtjänstresor, samt generösare resetilldelning och resor efter behov.
- Utveckla och förbättra möjligheten till full delaktighet i kulturutbudet för personer med funktionsnedsättning.

Tillgänglighet

När tillgänglighet och användbarhet finns med från början behöver en funktionsnedsättning inte vara ett hinder. Tillgänglighet är en nyckelfråga för att alla ska ha lika möjligheter att forma sina egna liv. Alla ska ha full tillgång till offentliga platser, vallokaler och kollektivtrafik liksom till affärer, banker, med mera. Liberalerna har i många år arbetat för att bristande tillgänglighet ska klassas som en form av diskriminering. Något som blev verklighet genom en ny lag 2015. Liberalerna verkar nu för att konsekvensanalyser som inkluderar funktionshinderperspektiv alltid genomförs när regionen fattar beslut i nämnder och förvaltningar.

Att ha ett jobb eller en sysselsättning är viktigt för möjligheten att leva ett gott liv. Det finns idag flertalet stöd för att underlätta för personer med funktionsnedsättning att få jobb, men de fungerar inte alltid. En del behöver bara stöd med att hitta ett arbete som passar, andra har svårt även med omfattande insatser att kunna arbeta. Aktivitet och gemenskap är alltid bättre än passivitet och utanförskap. Ett inkluderande

arbetsliv är viktigt för att fler ska få möjlighet till egen försörjning och den personliga utveckling som ett arbete kan bidra till. Det synsättet vill vi ska genomsyra även Region Stockholm som en av landets största arbetsgivare.

ÅTERUPPRÄTTA RÄTTEN TILL PERSONLIG ASSISTANS (LSS)

Rätten till personlig assistans för människor med funktionsnedsättning är en avgörande frihetsreform som gjort enorm skillnad för många människor. Men tyvärr har den personliga assistansen försämrats under senare år. Vi menar att Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) ske återupprättas så att assistansanvändare och deras anhöriga kan lita på att stödet finns och att de får friheten tillbaka. Att säkra den personliga assistansen är en nationell fråga, och från Liberalerna i Region Stockholm driver vi på eftersom vi vet hur viktigt det är för invånarnas möjlighet till självständiga liv och god hälsa.

LÄTTILLGÄNGLIG INFORMATION

En annan förutsättning för ett jämlikt samhälle är att all samhällsinformation finns lättillgänglig både analogt och digitalt. Detta kan uppnås genom olika typer av digitala hjälpmedel, aktiv användning av tillgänglig informations- och kommunikationsteknik (IKT) och/eller möjlighet att få information på teckenspråk. Relevant information ska finnas på 1177 Vårdguiden och fler ska kunna använda sig av Region Stockholms app Alltid Öppet. Därför måste Region Stockholm arbeta med att utveckla digitala informationstjänster, erbjuda ledsagning och liknande, samt ha genomtänkte skyltprogram för god tillgänlighet i våra offentliga miljöer.

Liberalerna verkar också för att bredda och säkra finansieringen av den regionala tolktjänsten så tjänsten kan användas i olika situationer.

Sammanhållen vård

All vård ska bedrivas utifrån ett patientperspektiv och präglas av valfrihet och hög tillgänglighet för alla. Kontaktvägarna till vården, såväl fysiska som digitala, måste därför vara lättillgängliga. Rätten till att förstå sin vårdplan är grundläggande för varje persons trygghet i samband med en god hälsa och välbefinnande. Bristande kommunikation leder ofta till frustration, oro och i värsta fall felaktiga diagnoser och felbehandlingar. Det är livsviktigt att sjukvården har ett bra bemötande för personer med funktionsnedsättning.

Liberalerna verkar för att kompetensen inom vården ska öka för att säkerställa gott bemötande. Vi driver på möjligheten till teckenspråkstolkning inom samtliga områden i sjukvården och utvecklingen av fler digitala tjänster och lösningar. Det är även avgörande att vårdens olika fysiska inrättningar är lättillgängliga. Utöver rymliga och framkomliga lokaler vill Liberalerna se att ledsagning erbjuds på samtliga sjukhus.

För att öka tillgängligheten ytterligare och säkerställa kvaliteten måste vården även bli mer sammanhållen kring patienten. Liberalerna har länge drivit på för att stärka primärvården och att alla invånare ska erbjudas en namngiven husläkare. För personer med varaktiga funktionsnedsättningar vill vi även se ett samordnat medicinskt omhändertagande där läkare, sjuksköterskor, arbetsterapeuter, fysioterapeuter, psykologer och kuratorer samverkar för att ge en sömlös och god vård. Vi vet att personer med funktionsnedsättning ofta

har många olika vårdkontakter, och till exempel i större utsträckning lider av psykisk ohälsa jämför med andra grupper, varför den bristande förmågan att hålla samman vården är särskilt kännbar för denna grupp. Genom ett samordnat omhändertagande av vuxna personer med omfattande och varaktiga funktionsnedsättningar kan insatser sättas in tidigare. Det sparar både lidande och resurser.

HABILITERING OCH REHABILITERING

En väl utbyggd rehabilitering är en viktig satsning på människors hälsa. Liberalerna värnar om en stark vårdkedja som möjliggör att människor kommer tillbaka till jobb, studier och ett aktivt liv. Rehabilitering behövs både i slutenvård, som Danderyd sjukhus högspecialiserade rehabmedicin, och i öppenvård. Den ska vara tillgänglig för alla med behov i samband med en sjukdom eller skada, samt som återkommande inslag i människors liv för de som har en funktionsnedsättning eller kronisk sjukdom. Liberalerna vill säkerställa en god tillgång till primärvårdsrehabilitering i hela länet.

Sedan våren 2023 har Region Stockholm ett uppdrag inom nationellt högspecialiserad vård för barn och vuxna med förvärvade ryggmärgsskador. Genom ett unikt samspel i en vårdkedja mellan offentliga och privata vårdgivare som Karolinska universitetssjukhuset, Rehab station Stockholm/Spinalis, Stockholms sjukhem och Remeo kan patienter från andra regioner få högspecialiserad vård i Stockholm. Liberalerna vill stödja utvecklingen inom den högspecialiserade vården och stärka samarbetet nationellt för flera patientgrupper med behov av högspecialiserad vård.

Habiliteringen fyller en central roll i många människors liv och verksamheten är viktig och måste få möjlighet att utvecklas. Den 17 juni 2024 beslutade det S-ledda styret i Region Stockholm att vårdvalet för intensivträning för personer med rörelsenedsättning ska upphöra från och med den 31 augusti 2025. Vårdvalet som årligen berört cirka 250 patienter har varit en uppskattad och välfungerande verksamhet vars patienter nu flyttas över till annan befintlig rehabilitering och habilitering.

Istället för avveckling hade Liberalerna velat se en översyn av vårdvalet och säkerställa tillgången till olika vårdgivare som gör att patienter kan välja det alternativ som passar en bäst. Genom gemensamma påtryckningar lyckades oppositionen, patienter och anhöriga att, trots nedläggningen av vårdvalet, få styret att delvis backa och upphandla träning enligt metoden konduktiv pedagogik. Anpassad träning som tidigare var en del av vårdvalet.

Hjälpmedel ger trygghet och frihet

För många personer med funktionsnedsättning fyller hjälpmedel livsviktiga funktioner och/eller innebär en ökad livskvalitet. Därför måste moderna och funktionella hjälpmedel alltid finnas tillgängliga och valfrihet mellan olika hjälpmedel – analoga som digitala – vara en självklarhet. Att kunna vara aktiv på fritiden är en viktig del av att leva ett liv som alla andra och bidrar till god hälsa.

Liberalerna vill se en balans mellan subventioner och egenavgifter, där evidens avgör vilka hjälpmedel som ska subventioneras. De senaste åren har det gjorts stora framsteg på hjälpmedelsområdet. Det har aktualiserat behovet av en översyn av de sammantagna hjälpmedelskostnaderna och tillgängligheten för att

jämlikheten. Liberalerna verkar för att ansvaret för hjälpmedel samlas hos regionerna. Vidare att reglerna görs enhetliga i hela landet och att eventuella avgifter på hjälpmedel inte blir oskäliga.

En modern färdtjänst

Möjligheten att smidigt förflytta sig är en förutsättning för personer med funktionsnedsättning att kunna leva ett gott liv med möjlighet till både arbete och fritid. I dagsläget utgör färdtjänsten därför ett viktigt inslag i vardagen för många personer med funktionsnedsättning.

Däremot är dagens resetilldelning väldigt begränsande. Idag är det arbetsgivaren som bekostar färdtjänstresor under arbetstid och man måste ansöka om viaresor för att exempelvis kunna lämna och plocka upp barn i skolan. Sammantaget är det svårt för personer med funktionsnedsättning i behov av färdtjänst att få ihop ett fungerande arbetsliv. För resor till fritids-, motions- och rekreationsaktiviteter med mera, måste personer med funktionsnedsättning använda sig av sina begränsade fritidsresor. Därför vill Liberalerna se en generösare tilldelning av resor. Liberalerna vill även se att sjuk- och färdtjänstresor kopplas ihop så ansvaret samlas och det blir enklare för individen med enklare redovisningskrav.

En mer tillgänglig kultur

Alla ska kunna engagera sig i kulturlivet, civilsamhället och andra allmänna sammankomster utan hinder. Scenkonst, filmer, konst och andra former av kultur skapar mötesplatser, tid för eftertanke och inspiration. Det utgör vidare ett fundament för vår demokrati och dess utveckling. Men tyvärr är dagens utbud av kultur som är anpassad och tillgänglig för personer med funktionsnedsättning tunt. För att utveckla och förbättra möjligheten till full delaktighet i kulturutbudet för personer med funktionsnedsättning vill Liberalerna bland annat ta hjälp av digital teknik genom till exempel digitala rundvandringar i kulturmiljöer med teckenspråkstolk. Vidare vill Liberalerna fortsätta satsa på folkbildningen genom stärkta kurser i svenskt teckenspråk, tolkkurser och annan viktig folkbildningsverksamhet. Även mobilitetsstödet behöver stärkas för att göra det lättare för personer med funktionsnedsättning att studera. Liberalerna var starkt pådrivande i att regionens kulturstrategi skulle ge tillgänglighetsperspektivet ett nytt fokus inom kulturen.

Uppdaterad: 11 augusti 2025